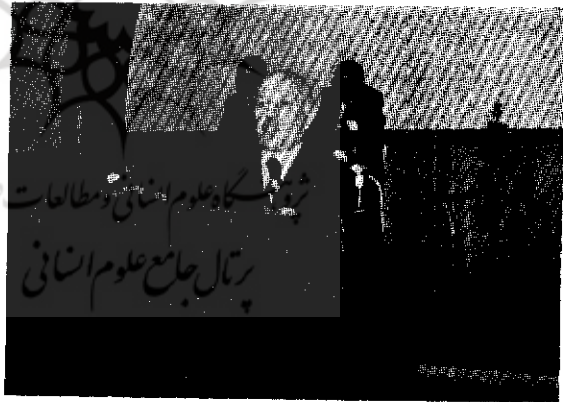

نخست وزیر در سمینار بررسی مسائل قضائی ایران اعلام کرد :
برنامه مبارزه با فساد و گروانفروشی موقت و کوتاه مدت نیست
دادگاههای مأمور رسیدگی به جرائم گروانفروشی قانون را
به بهترین نحو اجرا کردند

آقای صادق احمدی همتام
توضیح و تشریح بررسی
مسائل قضائی

نخستین سمینار بررسی مسائل قضائی ایران طی مراسمی با حضور آقای هویدا
نخست وزیر و دبیرکل حزب رستاخیز ملت ایران در تالار اجتماعات کاخ وزارت
دادگستری کار خود را آغاز کرد .

در مراسم گشایش این سمینار که آقایان فریدون مهدوی وزیر بازرگانی
و قائم مقام دبیرکل حزب رستاخیز ملت ایران - صادق احمدی وزیر دادگستری -

ناصر یگانه رئیس دیوانعالی کشور - فلاح دستکار مقدم دادستان کل کشور و جمع کثیری از رؤسا و مدیران کل ادارات و محاکم دادگستری - قضات و استادان دانشگاه و صاحب نظران مسائل قضائی کشور، نیز حضور داشتند، آقای هویدا نخست وزیر طی سخنان مشروحی پیرامون اهمیت کار و وظایف دستگاه قضائی کشور در امر تأمین و گسترش هر چه بیشتر مفاهیم عدالت اجتماعی و قضائی در جامعه، یادآور شدند: یک دادگستری خوب برای آنکه بتواند وظائف خود را بنحو صحیح و با قاطعیت و سرعت انجام دهد باید تشکیلات مناسب، قوانین مناسب و عوامل شایسته در اختیار داشته باشد. **کتابخانه مدرسه بینیه قم**

خوشبختانه در این زمینه‌ها قدم‌های بزرگی از طرف وزارت دادگستری برداشته شده است و حالا باید این سمینار معلوم کند که قوانین اصلاح شده تا چه اندازه در بهبود کار دادگستری مؤثر بوده و تا چه اندازه بار دادگستری را سبک کرده و به تعمیم عدالت کمک کرده است. این سمینار ضمناً فرصت خواهد داشت که درباره نحوه ارائه این اصلاحات در آینده بررسی کند.

نخست وزیر سپس گفت: من به مشکلاتی که وزارت دادگستری در مورد متناسب کردن تشکیلات و بکار گرفتن عوامل انسانی لازم دارد واقفم و همچنین میدانم که اگر عوامل انسانی دادگستری از جهت کمی و کیفی مناسب با کارسنگین و مهم و حساس دادگستری امروز نباشد مشکل دقت و سرعت که جامعه از دادگستری انتظار دارد به سادگی حل نخواهد شد.

آقای هویدا آنگاه ضمن اشاره به دشواریهای دادگستری در زمینه تأمین کادر ورزیده‌ای که جوابگوی کار سنگین و حساس این وزارتخانه باشد گفت: تعداد قضات فعلی، بهیچوجه با حجم کار دادگستری متناسب نیست و من امیدوارم اقداماتی که وزارت دادگستری در جهت آماده کردن تعداد بیشتری از داوطلبان

کار قضائی شروع کرده بتواند در سالهای آینده جوابگوی احتیاجات دستگاه قضائی ما باشد .

کتابخانه مدرسه نجف آباد

مشارکت مردم

خوشبختانه ، شرکت دادن مردم در کارهای قضائی مربوط به خودشان ، از طریق تشکیل خانه‌های انصاف و شوراهای داوری ، با الهام از نیات بلند و عدالت گسترانه شاهنشاه آریامهر ، به بهترین نحوی عملی شده است و از این راه نه تنها مسائل روز مره مردم حل و فصل شده بلکه کمک ارزنده‌ای به سبک کردن بار دادگستری شده است .

آقای هویدا آنگاه به ضرورت تقویت هر چه بیشتر خانه‌های انصاف و شوراهای داوری و سپردن اختیارات تازه به این سازمانها اشاره کرد و گفت : همانطور که در جلسه افتتاحیه سومین دوره شوراهای داوری تهران گفتم ، شاید وقت آن رسیده باشد که با بررسیهای کاملی که از طرف این سمینار بعمل می‌آید ، برصلاحیت و دامنه قضاوت این خانهها افزوده شود و از این راه نه تنها تسهیلاتی برای مردم فراهم گردد بلکه کمک بیشتری هم به دادگستری که در حال حاضر دچار کمبود نیروی متخصص است بشود .

کار دادگاههای کیفر گرانفروشان

آقای هویدا در پایان با تأکید به اهمیت مسئله مبارزه با گرانفروشی بعنوان چهاردهمین اصل انقلاب شاه و ملت اظهار داشت : مسلماً وزارت دادگستری و همه سازمانهایی که در اجرای این اصل نقش و وظیفه‌ای دارند به اهمیت آن واقفند و من با خوشوقتی اعلام میکنم که دادگاههایی که مأمور رسیدگی باین نوع جرائم بودند با واقع بینی و درک اهمیت این مبارزه ، قانون را به بهترین نحوی اجرا کردند و من وظیفه خود می‌دانم که از همه کسانی که در این جهاد ملی تلاش کرده‌اند

قدرداتی کنم و امیدوارم در کمیته خاصی که برای این منظور تشکیل میشود بررسی‌های کافی بعمل آورده و نظریاتی در جهت اجرای هر چه بهتر این اصل مهم ارائه نمایند.

آقای هویدا سپس خاطر نشان کردند که برنامه مبارزه با فساد و گرانی و گرانفروشی برنامه موقت و کوتاه مدت نیست و برنامه‌ای است که باید با مراقبت کافی پی‌گیری شود تا برای همیشه ریشه هر گونه فساد از جامعه ایران کنده شود.

سخنان وزیر دادگستری

قبل از سخنان آقای هویدا آقای احمد ناظمی معاون وزارت دادگستری در امر طرحها و بررسیهای گزارشی چگونگی برنامه کار و مقدمات برگزاری این سمینار را تشریح کرد.

آنگاه آقای صادق احمدی وزیر دادگستری با اشاره به فعالیتهای انجام شده در دستگاه قضائی کشور گفت: ظرف ۵ سال گذشته وزارت دادگستری در زمینه‌های فراهم کردن موجبات اجرای عدالت - اصلاح قوانین - حذف تشریفات زائد و همچنین اجرای اصل نهم انقلاب شاه و ملت فعالیتهای گسترده‌ای انجام داده و در جهت اصلاح ۱۵۰۰ ماده و ۲۹۰ تبصره از قوانین مختلف دادگستری بمنظور تسریع در امور قضائی اقدام کرده و در مواردی نیز مقررات جدیدی وضع شده است.

عدالت استخدامی قضات

وزیر دادگستری سپس اضافه کرد: در مورد اجرای عدالت استخدامی در دستگاههای قضائی کشور نیز در حد ممکن قدمهایی برداشته شده است و يك شورا مرکب از ۵ نفر از قضات عالی‌مقام دادگستری بمسئولیت وزیر بسدور از هر گونه حب و بغض و با ملاحظه سوابق خدمتی و نظرات رؤسای مربوط و بازرسان قضائی در مورد انتصابات و نقل و انتقالات قضائی تصمیم می‌گیرد و تاکنون سعی شده است

است که افراد مطلع و فعال و درستکار امور مهم قضائی را تصدی نمایند. البته انتخاب پست برای افراد در کادر بالای قضائی کار ساده‌ای نیست و در این مورد صرف نظر از محدودیت پستهای بالا - مسئله استفاده از تجربیات بدست آمده قاضی خود موضوع واجد اهمیتی است که باید مورد توجه قرار گیرد. از طرفی تصدی بعضی مقامات قضائی، قاضی را خسته میکند. - بخصوص وقتی که قاضی اطمینان نداشته باشد حقتش برای آینده محفوظ خواهد ماند و مزایایش از بین نمیرود - بهر حال با وضع فعلی طبعاً عده‌ای گله‌مند و شاید ناراضی هستند که برای رفع نگرانی این عده و بمنظور اجرای عدالت استخدامی در لایحه اصلاح قانون استخدام قضات پیش‌بینی‌هایی شده است تا افراد اطمینان پیدا کنند. اگر باحاط خالی نبودن پست بالاتر یا احتیاج وزارت خانه به استفاده از تجربیات آنها در پست پائین‌تر بموقع ترفیع مقام پیدا نکنند حقتشان برای احراز مقامات بالا محفوظ خواهد ماند و با تشخیص دادگاه انتظامی قضات مزایای مقامی را که استحقاق دارند دریافت خواهند داشت. بدیهی است با این ترتیب وزارت خانه زیاد دچار مشکل فعلی نخواهد بود که يك قاضی بمحض اینکه تجربیاتی در سمت خود پیدا میکند برای اینکه از همکارانش عقب نیفتد تلاش میکند بهتر ترتیب هست ولو بقیمت کوچک کردن خود نزد این و آن تغییر سمت بدهد و تجربیات اندوخته شده او بلااستفاده بماند.

بهر حال باعتماد من برای تحقق انقلاب اداری قبل از هر چیز باید عدالت استخدامی درباره مستخدمان دولت اجرا بشود تا بتوان از آنها مسؤلیت خواست و انتظار داشت وظایف خود را در اسرع وقت و به نیکوترین وجه انجام دهند. البته همانطور که اجرای عدالت قضائی و عدالت اجتماعی کار ساده‌ای نیست و ملازمه با ناراضی تراشی دارد اجرای عدالت استخدامی نیز ناراضی ایجاد میکند زیرا غالباً خودخواهی اجازه نمیدهد هیچکس خود را از دیگری کمتر بداند.

اصلاح قوانین و فریادهای مردم

وزیر دادگستری سپس در مورد اصلاح قوانین توضیح داد که : چون حقوق و تکالیف افراد به تناسب رشد و تحولاتی که در جامعه پیدا میشود قهرماً دستخوش دگرگونی خواهد شد طبعاً قوانینی که حافظ حقوق و ملزم کنندگان با انجام تکالیف هستند باید متناسب با خواست جامعه اصلاح شوند . قوانین ما غالباً پر تشریفات - مبهم - ناقص و غیر متناسب با احتیاجات امروز جامعه ایران بوده است و با چنین قوانینی که ابزار کار قضاوت است نمیشد از دادگستری توقع داشت برای رسیدگی به يك دعوی متوسط کمتر از پنج سال وقت صرف نماید و طبیعی است با اینحال نمیشد از مردم انتظار داشت که فریادشان از دست کندی کار دادگستری به آسمان نرود - مسلماً امر دادرسی به دقت و رسیدگی احتیاج دارد تا حق از باطل تمیز داده شود و برای اینکه قضاوت صحیح بعمل آید باید مجال دفاع بمدعی علیه داده شود و این اقدامات محتاج بر عایت تشریفات و صرف وقت است که همیشه از آن نمی شود گذشت ولی این تشریفات نباید اینقدر زیاد باشد که اصل دعوی فدای تشریفات رسیدگی به آن بشود . مسلماً اصلاح قانون محتاج به بررسی دقیق ، استفاده از تجربه مطلقین مجرب ، مراجعه به آخرین تئوریهها و نظرات علمای حقوق و توجه به عرف و عادات و آداب و سنن مردمی است که قانون برای آنها وضع میشود و پیداست که این کار ، کار ساده ای نیست . بهمین علت برای اصلاح هر قانونی کمیسیونهای متعددی از صاحب نظران و دست اندرکاران تشکیل شد و پس از بحث و بررسی دقیق لایحه اصلاحی تهیه و تقدیم پارلمان گردید .

انتظارات مردم

وزیر دادگستری آنگاه به دیگر انتظارات مردم از دستگاه قضائی کشور اشاره کرد و گفت : مراجعین بدادگستری خود را ذیحق میدانند . ما هم که متأسفانه نمیتوانیم مثل آن کاسب بازاری که بر سر در مغازه اش نوشته بود «حق بامشتری

است» بر سر کاخ دادگستری بنویسیم «حق با هر دو طرف دعوی است». آنکه مستأجر است دلش میخواهد دعوی موجر دهسال در عدلیه طول بکشد و آخر سر هم محکوم شود. آنکه موجر است مایل است دادگستری ظرف ۲۴ ساعت اثانه مستأجرش را بخیا بان بریزد. آنکه ضارب است با دلایلی که برای توجیه عمل خود تراشیده خود را مستحق در ایراد ضرب و جرح میداند و دستخوش هم میخواهد و آنکه ضربه سیلی خورده چون سوزش اثر سیلی را همیشه حس میکند و حرمتش مورد تجاوز قرار گرفته توقع دارد بدون چون و چرا و خواستن دلیل و مدرک قاضی هم همان سوزش را در صورت خود احساس کند و حکم بزندانی شدن ضارب بدهد. اینها توقعاتی است که اکثر مراجعین بدادگستری دارند و چون غالباً طبق دلخواهشان انجام نمیشود به سمپاشی و نسبت نادرستی و اعمال نفوذ و رفیق بازی و بیدقتی و غیره دست میزنند.

من نمیتوانم ادعا کنم کار تمام سازمانهای قضائی و قضاوت بی عیب و نقص است و در شکایت از کار دادگستری و قاضی همیشه بی حق هستند. مسلماً مواردی هم هست که حق با مردم است. بازرسی دادگستری و دادسرا و دادگاه انتظامی برای همین موارد است که جلو سهل انگاری و بی بند و باری قاضی وظیفه شناس گرفته شود ولی با اطمینان عرض میکنم خوشبختانه این موارد زیاد نیست و بیشتر سوء تفاهم است. یا توقع خارج از حد متعارف و این طبع کار قضاوت است.

تراکم پرونده

وزیر دادگستری سپس با ذکر آماری در باره پرونده هائی که در دادگاههای مختلف مورد رسیدگی قرار گرفته و نسبت به آنها اعلام رأی شده است گفت: همین تشکیلات ناقص «وزارت دادگستری» موفق شده جلو تراکم پرونده ها را بگیرد و این باعث کمال خوشوقتی و امیدواری است. اگر اینها را نمیشود بحساب اصلاح کار دادگستری آورد من نمیدانم ما دنبال چه مجهول مطلق هستیم؟ من

منکر این نیستم که هنوز پرونده‌هایی داریم که ، بعلت طبع دعوی و اتهامات آن یا بعلت فوت بعضی مدعیان یا مدعی علیهم یا بی‌علاقگی يك یا هر دو طرف دعوی به تعقیب پرونده یا اشتغال قاضی با مورد دیگر یا کمی قاضی و مشکلات دیگر تعیین تکلیف آنها بمعده تعویق افتاده . وقتی دفتر دادگاههای بخش تهران در روز قریب ۱۰۰۰ دادخواست دریافت میکنند نمیشود توقع داشت ظرف مدت کوتاهی تکلیف این همه پرونده را که در ماه از ۲۳۰۰۰ هم تجاوز میکند تعیین کرد . ولی رویهمرفته اوقات رسیدگی نسبت بسابق خیلی کم شده و این چیزی است که وکلای دادگستری بیش از سایر مراجعین میتوانند حس کنند و گواهی دهند .

لوايح جديد دادگستری

وزیر دادگستری در اینجا خاطر نشان کرد ما در یکی از لوايحمان که شاید بزودی تقدیم قوه مقننه شود نوآوریهای چشمگیر و قابل توجهی داریم . از جمله پیش‌بینی کرده‌ایم که اگر طرفین دعوی راضی باشند قاضی میتواند تمام تشریفات دادرسی را کنار بگذارد و کدخدا منشانه بدعوی رسیدگی نماید و رأی قطعی صادر کند . مسئله استنباط قاضی که مورد بحث یکی از نویسندگان ارجمند قرار گرفته بود و نظرات دیگر در این زمینه‌ها در کمیته خاصی که تشکیل شده بررسی خواهد شد .

مبارزه با گرانفروشی

آقای صادق احمدی در پایان به نتایج حاصل از اجرای اصل چهاردهم انقلاب اشاره کرد و ضمن آن یادآور شد که در مورد اصل چهاردهم انقلاب شاه و ملت و فلسفه عالی آن خود را از هر گونه توضیح اضافی بی‌نیاز میدانم . آنچه باید مورد بررسی و اظهار نظر قرار بگیرد اینست که اولاً قوانین مربوط بمبارزه با گرانفروشی و کم فروشی و هر گونه فساد و تقلب در امر کسب و تجارت بررسی

شود تا اگر با توجه بمقادیر اصل چهاردهم انقلاب اصلاحی در آنها ضروری باشد فوری اقدام شود. ثانیاً طرق همکاری و همفکری بیشتر دادگستری با سازمانهای مسئول دیگر بررسی شود و هر اشکال یا سوء تفاهمی در اینخصوص وجود دارد روشن گردد تا با رفع اشکالات احتمالی موجبات همکاری خیلی بیشتر مراجع قضائی دادگستری با سازمانهای ذیربط دیگر بمنظور مبارزه شدید و بی‌امان با هر نوع اجحاف و گرانفروشی و استثمار فرد از فرد و فساد و بی‌تریبی در امر داد و ستد فراهم شود.

گفتگوی اختصاصی

در پایان این مراسم آقای صادق احمدی وزیر دادگستری در یک گفتگوی اختصاصی از نتایج کار سمینار با امیدواری یادکرد و گفت: امیدواریم این سمینار بتواند راهکشی تحولات تازه‌ای در نظام قضائی کشور باشد و با توجه به حجم مسائلی که در دستور کار سمینار مورد بررسی قرار خواهد گرفت احتمال دارد بر اساس قطعنامه سمینار تغییرات و دگرگونی‌های وسیعی در کار دادگستری ایران صورت گیرد و در صورت لزوم در بسیاری از قوانین نارسا و ناهماهنگک با عصر رستاخیز به پیشنهاد سمینار تجدید نظر شود.

تشکیل کمیته‌های سه‌گانه

سمینار بررسی مسائل کشور تا روز پنجشنبه بیستم آذر ماه ادامه داشت و طی جلسات صبح و بعدازظهر آن حقوقدانان و قضات با تجربه درباره موضوعات مربوط به کار سمینار سخنرانی کردند.

در این سمینار سه کمیته برای بررسی مسائل اصول نهم و چهاردهم انقلاب و بحث درباره نتایج حاصل از اجرای قوانین جدید دادگستری تشکیل شد. این کمیته‌ها کار خود را با انتخاب اعضاء آغاز کردند.

سمینار هر روز صبح يك جلسه عمومي و بعد از ظهر نيز كمیته‌های سه گانه كار خود را دنبال نمود .

اعضای كمیته‌های بررسی قوانین و مسایل

اسامی اعضای كمیته‌ها به شرح زیر است :

۱- كمیته مسایل مربوط به اصل چهاردهم انقلاب شاه و ملت ، (مبارزه با گران فروشی) حسین نجفی رئیس شعبه نهم دیوانعالی کشور ، رئیس كمیته - ابوالفتح وزیر مستشار دیوانعالی کشور ، محمد امین قطب مستشار دیوانعالی کشور ، ناصر مجیدیه دادیار دیوانعالی کشور ، غلامحسین وفائی دادیار دیوانعالی کشور ، ابوالفتح یاسری دادستان داسرای انتظامی قضات ، حسین مرتضوی رئیس كل دادگاههای شهرستان تهران ، سیدعلی لاجوردی دادستان داسرای دیوانکیفر ، مرتضی محسنی مدیر كل تحقیقات و مطالعات ، قوام‌الدین آل آقا رئیس كل دادگستری استان اصفهان ، بهمن داودی رئیس كل دادگستری استان خوزستان ، فرج‌الله روانبخش رئیس كل دادگستری كردستان ، رحمان فریور محسنی رئیس كل دادگستری گیلان ، حسین محبوب آفاق رئیس كل دادگستری مازندران ، سید مهدی بهبهانی نیا رئیس كل دادگستری آذربایجان شرقی ، جهانگیر حسنخانی رئیس شعبه پنجم دادگاه جنائی مرکز ، روح‌الله امینی رئیس شعبه ۶۰ دادگاه نظام صنفی ، ابوالقاسم بحرآبادی رئیس شعبه ۶۱ دادگاه نظام صنفی ، احمد شهیدی رئیس شعبه ۶۲ دادگاه نظام صنفی و محمد عارف زردوقی کارشناس دفتر تشکیلات بعنوان منشی كمیته .

ضمناً در این كمیته يك نماینده از طرف حزب رستاخیز ملت ایران ، دونفر از نمایندگان مجلس شورایملی ، يك نماینده از وزارت بازرگانی و ستاد مبارزه با گران فروشی ، یکی از اساتید دانشگاه تهران و یکنفر از دانشگاه ملی ایران ، یکنفر از کانون وکلای دادگستری ، یکنفر از انجمن شهر تهران ، یکنفر از

کمیته حمایت از مصرف کننده و یکنفر از اتاق بازرگانی و صنایع و معادن به عنوان مدعوین شرکت کردند .

۲- کمیته بررسی به مسائل اصل نهم انقلاب شاه و ملت (تشکیل خانه های انصاف و شوراهای داوری) تشکیل شده است از حسن حاجبی رئیس شعبه ۱۲ دیوانعالی کشور رئیس کمیته ، جعفر رئیسین مستشار دیوانعالی کشور ، یدالله قانع عضو معاون دیوانعالی کشور ، امیرحسین شیخ نیا دادیار دیوانعالی کشور ، نصرالله زرافشان دادیار دیوانعالی کشور ، وحید صفا مدیرکل خانه های انصاف و شوراهای داوری ، احمد ذوالقدر رئیس کل دادگستری سیستان و بلوچستان ، محمودرحیمیان رئیس کل دادگستری خراسان ، محمدقلی جوادی رئیس دادگستری لرستان ، احمدعلی بامداد رئیس دادگاههای بخش تهران ، ملک محمود ستوده معاون اداره کل خانه های انصاف و شوراهای داوری کشور ، حسن زارع رئیس اداره شوراهای داوری کشور ، مرتضی کلانتریان مستشار دفتر تحقیقات و مطالعات ، رضا تمدن مستشار اداره حقوقی ، محمدعلی خواجه نصیرطوس رئیس شعبه ۲۲ دادگاه بخش تهران ، جعفر منصوریان نماینده مجلس شورای ملی و وکیل دادگستری ، عزت الله اوزار رئیس شورای داوری حوزه ۱۱ ، خانم مهین دخت بیانی رئیس حوزه ۷ شورای داوری تهران ، ابوالحسن صادقی رئیس خانه انصاف وردآورد و فتح اله صولتی معاون اداره خانه های انصاف (منشی کمیته) .

۳- کمیته بررسی نتایج حاصله از قوانین جدید دادگستری را افراد زیر تشکیل داده اند :

ناصر دولت آبادی رئیس شعبه دیوانعالی کشور رئیس کمیته ، محمدعلی کتابی مستشار دیوانعالی کشور ، علی ابهری مستشار دیوانعالی کشور ، مجتبی مدرس عضو و معاون دیوانعالی کشور ، کریم شایسته دادیار دیوانعالی کشور ، فرج اله ناصری دادیار دیوانعالی کشور ، عباس پیشوائی دادستان شهرستان تهران ، محمودهاشمی نژاد

رئیس کل دادگاههای دیوانکیفر، یحیی رئیس سمیعی مدیر کل قضائی، مصطفی پایدار دادستان دادرای استان مرکز، محمد ولی امیر هاشمی رئیس کسل دادگستری آذربایجان غربی، اسفندیار غفاری رئیس دادگستری کرمانشاه، منصور فرهمند رئیس کل دادگستری کرمان، احمد هاشمی رئیس دادگاه ۱۶ استان مرکز، محمد تهرانی رئیس اداره حقوقی وزارت دادگستری، محمود سلجوقی معاون دفتر تحقیقات و مطالعات، محمدباقر وزیرزاده معاون اول دادرای استان مرکز، ناصر نوربخش معاون اول دادرای تهران، محمدرضا جلالی نائینی رئیس کانون وکلای دادگستری، خانم هما افضل مشاور حقوقی سازمان زنان ایران، دکتر ابراهیم یاد استاد دانشگاه تهران، حسن دادبان استاد دانشگاه تهران و حسن فریان منس (منشی کمیته).

دوست

بهر کیکی گلیم نتوان سوخت
زان بتر چون گرفت بگذارد
سنائی غزنوی

دوست را کس به یک بدی نفروخت
بد کسی دان که دوست کم دارد